

Daniela Fischerová: Hrůzostrašná zpráva o šnecích

Název lekce

Dobrá zpráva o hrůzostrašných zprávách

Anotace

Čtenářská lekce nabízí žákům **estetický prožitek** a zároveň posiluje jejich **kritické myšlení**. V rámci interpretace básně se žáci věnují rozmanitým úkolům, při jejichž plnění uplatní své dosavadní životní zkušenosti. Lekce zahrnuje i **rozvoj slovesné kreativity**.

Výchovně-vzdělávací cíle

Žáci rozvinou svoji čtenářskou gramotnost. Dokážou vyjádřit svůj estetický prožitek a popsat emoce, které v nich četba vyvolala. Při odhalování lživých informací uplatní znalosti z jiných předmětů (přírodopis). Osvojí si nová cizí slova, která se často objevují v médiích (mutace, hoax), což posílí jejich kritické myšlení a odolnost vůči manipulaci. Zformulují ponaučení plynoucí z uměleckého textu. Někteří zrevi-
dují svůj žebříček hodnot.

Klíčová slova

báseň, hlemýžď, hoax, kritické myšlení, mail, šnek

Věková skupina

6. a 7. ročník ZŠ

Časová dotace

1 vyučovací hodina

Mezipředmětové vztahy

informatika, mediální výchova, přírodopis, občanská nauka

Pomůcky

pracovní list žák
pracovní list učitel

Zdroj výchozího textu

FISCHEROVÁ, Daniela. *Ochechule s ukulele*. Ilustroval Jakub KOUŘIL.
Praha: Meander, 2018. Modrý slon (Meander).
ISBN 978-80-7558-037-5

Ilustrace Nikola Schejbalová
Grafické zpracování Hana Petržílková

Hodinu otevřeme vlastní úvodní aktivitou nebo informací, která souvisí s tématem básně a zároveň se týká třídy, např. přišel e-mail s nabídkou školního výletu. Ne všechny maily však přinášejí dobré zprávy a způsobují radost, může tomu být právě naopak, pojďme si teď o tom přečíst báseň od Daniely Fischerové.

- 1** Vyberte si libovolný počet emotikonů a za pomoci → je přiřaďte k různým částem básně podle pocitů, které jste při čtení textu měli. Každý emotikon můžete použít jen jednou.

Hrůzostrašná zpráva o šnecích

Víte, co jsem našel v mailu?
Povím vám to do detailu!

Že nás brzy zničí plži!
Už je nikdo nezadrží!
Jsou to zmutovaní šneci,
opatření žihadly,
zuby, drápy nebo kly.
A že prý to tvrdí vědci!

Někdo viděl velešneka,
jak se vrhl na člověka,
omráčil ho tykadly.
Byli u toho tři svědci!

To je hrůza! To jsou věci!
A prý obří hlemýždi
koušou lidi do hýždí!

Taky vás už hlemýžď kous?
Ale jděte! Je to hoax!

(Daniela Fischerová, *Ochechule s ukulele*)

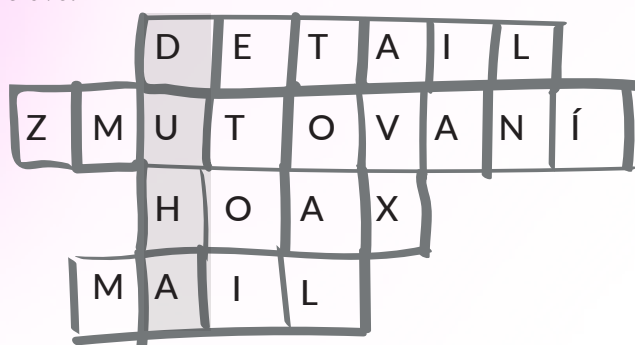
Dáme dostatečný prostor sdílení pocitů a dojmů z básně. Ve vhodné chvíli nápovědou umožníme všem pochopit význam slova hoax, který pravděpodobně neznají.

- 2** Které verše v básni se nás snaží přesvědčit o tom, že informace v mailu jsou pravdivé?

A že prý to tvrdí vědci. // Byli u toho tři svědci.

To jsou ale obvyklé triky hoaxů. Pokud není uvedeno jméno konkrétního vědce, jeho pozice, ústav, prováděný výzkum apod., měli bychom takovou informaci považovat za nedůvěryhodnou.

- 3** V básni jsou čtyři cizí slova. Najděte je a doplňte je do křížovky v takovém pořadí, aby vám v tajence vyšlo barevné slovo.

Která z nich sami používáte?
Která z nich jste už slyšeli, ale nevěděli jste, co přesně znamenají?
Která z nich jsou pro vás nová?
Která z nich považujete za potřebná a proč?
Které z nich je hlavním tématem básně?

4 Které slovo v básni na vás působilo *nejděsivěji* a proč?

Vlastní odpovědi, např. zmutovaní – známe z kontextu pandemie Covid-19, mutace v tomto kontextu představovala větší nebezpečí pro lidstvo.

5 Žádná mutace nemůže způsobit, že by plži měli žihadla, zuby, drápy nebo kly. Uvedte příklady živočichů, ke kterým tyto části těla patří.

Žihadlo – včela, vosa, sršeň, čmelák

Zub – ze savců např. pes, prase, tygr, křeček..., z plazů např. krokodýl, ale ne želva, jen někteří hadi mají tzv. jedové zuby

Dráp – savci, ptáci a někteří plazi

Kel (jedná se vlastně o prodloužený zub) – sloni, mroži, narvalové, vyhynulí mamuti

6 Představte si, že by báseň pojednávala o zmutovaném hmyzu místo o plžích. Doplňte verše tak, aby se rýmovaly.

To je hrůza! To jsou věci!

A prý obří _____ komáři

koušou lidi do _____! tváří

7 Dokázali byste vytvořit vlastní dvouverší, které by se do původní básně hodilo? Spojte síly ve dvojicích a zkuste to!

Práci s básní pomalu uzavíráme otázkou, jakou dobrou zprávu nám přinesla tato báseň. (Ne každá hrůzostrašná zpráva je pravdivá, takže se nenechme zbytečně vyděsit.) A dostáváme se k tématu lživých informací v našich životech.

Dáváme prostor diskusi:

Kdy jste se naposledy setkali s nepravdivou informací a jak jste s ní naložili?

Znáte pojem “milosrdná lež”? Vymyslete situaci, ve které byste ji užili, a vysvětlete důvody.

8 Obdržíte e-mail z adresy reditel_skoly@seznam.cz, ve kterém stojí, že kdo nebude ve všech prostorách školy dodržovat pravidla silničního provozu (zejména přednost zprava), bude kázeňsky potrestán a může být vyloučen ze školy.

1) Co je na této zprávě podezřelé?

E-mail nemá doménu školy.

2) Kde si ověříte pravdivost informací?

Platný školní řád, webové stránky školy (sekce Aktuality), třídní učitel, ředitel. Ovšem prvním krokem může být, že se zeptám spolužáků, zda e-mail také dostali. Pokud jsem ho obdržel jako jediný, je víceméně jasné, že jde o hoax.

3) Je tento mail nebezpečný?

Není, ale i když se nejspíš jedná o vtip, může u důvěřivých žáků vzbudit paniku.

V horizontu měsíce přineseme do hodiny zprávu z mailu (vymyslíme si hoax v duchu této lekce) a ověříme si, zda žáci hoax odhalí a vyloučí si souvislost s básní.

Dobrá zpráva o hrůzostrašných zprávách

- 1 Vyberte si libovolný počet emotikonů a za pomoci —> je přiřadte k různým částem básně podle pocitů, které jste při čtení textu měli. Každý emotikon můžete použít jen jednou.

Hrůzostrašná zpráva o šnecích

Víte, co jsem našel v mailu?
Povím vám to do detailu!

Že nás brzy zničí plži!
Už je nikdo nezadrží!
Jsou to zmutovaní šneci,
opatření žihadly,
zuby, drápy nebo kly.
A že prý to tvrdí vědci!

Někdo viděl velešneka,
jak se vrhl na člověka,
omráčil ho tykadly.
Byli u toho tři svědci!

To je hrůza! To jsou věci!
A prý obří hlemýždi
koušou lidi do hýždí!

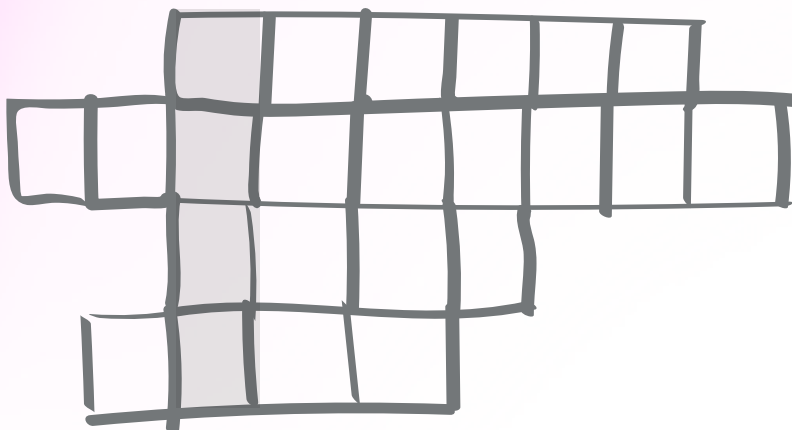
Taky vás už hlemýžd' kous?
Ale jděte! Je to hoax!

(Daniela Fischerová, Ochechule s ukulele)

- 2 Které verše v básni se nás snaží přesvědčit o tom, že informace v mailu jsou pravdivé?

- 3 V básni jsou čtyři cizí slova. Najděte je a doplňte je do křížovky v takovém pořadí, aby vám v tajence vyšlo barevné slovo.

4 Které slovo v básni na vás působilo *nejděsivěji* a proč?

5 Žádná mutace nemůže způsobit, že by plži měli žihadla, zuby, drápy nebo kly. Uveďte příklady živočichů, ke kterým tyto části těla patří.

Žihadlo –

Zub –

Dráp –

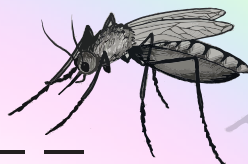
Kel –

6 Představte si, že by báseň pojednávala o zmutovaném hmyzu místo o plžích. Doplňte verše tak, aby se rýmovaly.

To je hrůza! To jsou věci!

A prý obří _ _ _ _ _

koušou lidi do _ _ _ _ _ !

7 Dokázali byste vytvořit vlastní dvouverší, které by se do původní básně hodilo? Spojte síly ve dvojicích a zkuste to!

8 Obdržíte e-mail z adresy reditel_skoly@seznam.cz, ve kterém stojí, že kdo nebude ve všech prostorách školy dodržovat pravidla silničního provozu (zejména přednost zprava), bude kázeňsky potrestán a může být vyloučen ze školy.

1) Co je na této zprávě podezřelé?

2) Kde si ověříte pravdivost informací?

3) Je tento mail nebezpečný?